

УДК 327.7 + 659.4

Діяльність Послів ООН у піаризації міжнародних відносин та шляхи підвищення її ефективності

А.Я. БАЛАНІК

Донецький національний університет, м. Вінниця, Україна,
E-mail: balanikanna@rambler.ru

Авторське резюме

Розглянуто рівень ефективності використання Послами доброї волі та Посланцями миру ООН засобів PR у рамках окремих спеціалізованих установ ООН та підопічних Генерального Секретаря ООН. Застосовано статистичний метод, метод структурного аналізу, узагальнення та порівняння. Розроблено наступні критерії для аналізу діяльності кожного з міжнародних Послів ООН: частота згадувань у різноманітних ЗМІ (з різноманітних питань по темі «Посол доброї волі»); частота згадувань на сайтах ООН; рівень співпраці з ООН; участь у публічних заходах; представленість у мережі англійською мовою (соціальні мережі, власний сайт) та відгуки аудиторії. Виявлено наступні середні результати діяльності Послів по установках за стобальною шкалою: Посланці миру – 88; УВКБ ООН – 84,5; ЮНФПА – 84,4; ЮНІСЕФ – 83,8; ВООЗ – 83,2; ПРООН – 82,6; ЮНІДО – 78,8. Розроблено рекомендації нормотворчого та практичного характеру задля покращення функціонування інституту Послів у цілому. Основні з них мають наступний вигляд: 1) обов'язковий кастинг для тих, хто бажає стати Послом, повинен бути у всіх установах, а не тільки в УВКБ, ЮНІДО та ВООЗ; 2) ввести випробний термін для нових рекрутів ООН; 3) припинити практику призначення Послів в знак заслуги попередніх досягнень знаменитості в гуманітарній сфері; 4) позбавити звання тих міжнародних Послів, чий середній результат не перевищує 80 балів (за результатами даного дослідження); 5) чітко прописати строки повноважень Послів у «Директиві про призначення» та додати до неї обов'язковий пункт про використання соціальних мереж; 6) розвивати кіно, як один з найпотенційніших засобів донесення меседжу до масового глядача; 7) підвищити у званні найдостойніших Послів доброї волі до Посланця миру ООН.

Ключові слова: Посол доброї волі ООН; Посланець миру ООН; PR у міжнародних відносинах; Інтернет; дипломатія селебрітіз, ЗМІ.

The UN ambassadors activity in the pr-isation of international relations and the ways of it improvement

A.YA. BALANYK

Donetsk national university, Vinnytsya, Ukraine, E-mail: balanikanna@rambler.ru

Abstract

The given article views the efficiency of PR usage by the UN Goodwill Ambassadors and Messengers of Peace and their peculiarities in cooperation with the UNO specialized agencies. In order to achieve goals descriptive research, statistics, analysis and synthesis are used.

The criteria of valuation of Goodwill Ambassadors through the prism of the PR theory are worked out and they are as follows: frequency of mentioning in mass media (as Goodwill Ambassador), frequency of mentioning on the UN websites, level of cooperation with the universal global Organization, participation in public rallies, existence of websites or usage of social networks, feedback. The Ambassadors have the following results: Messengers of Peace – 88; UNHCR – 84,5; UNFPA – 84,4; UNICEF – 83,8; WHO – 83,2; UNIDO – 78,8. The rule-making and practical recommendations for the UN Ambassadors' efficiency improvement are worked out and they are as follows: 1) to introduce the binding castings for all candidate for the role of Goodwill Ambassador or Messenger of Peace; 2) to approve the period of probation for all candidates (UNHCR is a good example of this practice); 3) to stop the designation those persons, who have had achievement only in the past; 4) to deprive of status of a Goodwill Ambassador or Messenger of Peace those persons who have satisfactory (under 80) results; 5) to make amendments to «Guidelines for the designation of Goodwill Ambassadors and Messengers of Peace» concerning terms of their appointment and to add articles concerning the usage of social networks means (such as twitter and facebook); 6) to develop usage of movies as a new potential source of obtaining information; 7) to advance the most worthy Goodwill Ambassadors to Messengers of Peace.

Key words: the UN Goodwill Ambassadors; the UN Messengers of Peace; PR in international relations; Internet; celebrity diplomacy, mass-media.

Постановка проблеми. Інститут Послів ООН, який було створено в 1954 році, та до якого з 1997 року долучились, окрім Послів доброї волі ООН, ще й Посланці миру ООН (далі – Посли), являє собою яскравий приклад піаризації міжнародних відносин через актив-

ну участь в цьому процесі самої організації. Очевидно, що взаємовигідний піар, яким користуються рекрути ООН та головна міждержавна організація світу, є білим. Сутність діалогу «ООН – Посли» полягає в наступному: з моменту створення інституту Посли мали стати

якісно новими інформаторами для публіки про цілі та діяльність ООН на міжнародній арені, з чим вони, власне, наразі справляються тією чи іншою мірою.

Звичайно, не кожний Посол ООН реалізує себе в співпраці зі спеціалізованою установою ООН (або з Генсеком) на всі сто відсотків. Деякі з них так і залишаються на національному чи локальному рівні популярності, в той час як інші дозволяють собі розробляти проекти резолюцій, які потім ухвалюються Генеральною Асамблеєю (Йохей Сасакава в 2010 році розробив основні принципи документу про захист осіб з проказою (а також членів їх родини) від дискримінації [6], на основі яких в грудні цього ж року ООН прийняла відповідну Резолюцію; Анджеліна Джолі, яка дала поштовх до прийняття нової Резолюції з питань подолання згвалтування (особливо дітей) під час конфліктів [1]: у новій Резолюції 2106 Рада Безпеки підкреслює необхідність активації координації, обміну інформацією, аналітичної діяльності, планування заходів реагування та здійснення діяльності у всіх секторах під час миротворчої місії [2]; доктор Крістін Касеба-Сата своєю доповіддю під час 67-ої сесії Всесвітньої Асамблеї охорони здоров'я в 2014 році також спровокувала прийняття резолюції по підсиленню ролі системи охорони здоров'я в подоланні насилля, зокрема, стосовно дівчат та жінок, а також дітей [10]).

Аналіз досліджень і публікацій. Серед вечних, які присвятили себе вивченню зв'язків з громадськістю, можна перелічити наступних: С. Блек, Е.Л. Бернейз, С. Катліп, Ф. Джефкінс, Дж. Грюніг, Т. Хант, О. Баскін, П. Хенслоу, Р.Л. Хет, Е.Х. Коханов, С.В. Клягін, В.А. Мойсеев, А.Н. Чуміков. У роботах цих авторів розглядаються багато аспектів такого явища, як «зв'язки з громадськістю», однак в них не сказано про Послів доброї волі чи Посланців миру, які успішно використовують методи та засоби, що взяли на озброєння спеціалісти галузі PR. Варто також зазначити, що деякі з Послів стали предметом розгляду авторів, що займаються питанням «дипломатії селебритіс»: Дж. Вайсман, А. Купер [3], Л. Тсалікі [8] та інші. Знову ж таки: Послів включили до більш широкої категорії, не приділивши окремо уваги цьому інституту. Тому варто розглянути дипломатію знаменитостей, яка здійснюється представниками інституту Послів ООН з використанням засобів та методів PR, та яку ми назвали дипломатією доброї волі. Основні риси, якими характеризується така дипломатія: 1) невинне зростання кількості Послів ООН; 2) складність дипломатії Послів, що полягає в майже повній відсутності зворотного зв'язку; 3) глобальний характер дипломатії доброї волі, що вбачається в інформуванні Послами міжнародної аудиторії; 4) використання НДО в своїй співпраці з ООН; 5) гнучкість.

Метою дослідження є встановлення рівня ефективності діяльності інституту Послів ООН та пошук шляхів для підвищення якості його роботи. Згідно з метою було обрано наступні методи: статистичний метод, структурний аналіз, синтез (узагальнення) та порівняння.

Виклад основного матеріалу. Загальну ефективність та зростання соціальної значимості Послів ООН підтверджують два простих приклади з практики ЗМІ, а саме – топ-списки, які посіли вагоме місце у сприйнятті інформації аудиторією. Вже всі звикли та навіть орієнтуються на топ-100 найвпливовіших чоловіків чи жінок планети; чи, скажімо, топ 10 найкрасивіших чи найсексуальніших знаменитостей планети. Зараз кількість Послів (особливо жінок серед них) підійшла до тієї відмітки, що ЗМІ навіть складають топ-10 найсексуальніших жінок, що є Послами доброї волі ООН [7]. Це – додатковий піар кожній з учасниць цього списку. До речі, очолила його навіть не Анджеліна Джолі, яка за підрахунками багатьох видань дуже часто займає провідні позиції в голосуваннях аудиторії. Тут вона займає тільки четверту позицію. А першою в цьому списку є Шарліз Терон – Посланець миру ООН. Інший топ 16 селебритіс [5], які «активно змінюють світ на краще» має в своєму складі 4 Послів доброї волі чи Посланців миру ООН, зокрема: Леонардо ДіКапріо, Анджеліна Джолі, Шарліз Терон, Емма Вотсон, також вказаний один колишній Посланець миру – Джордж Клуні. Тобто кожна четверта значима знаменитість співпрацює з ООН.

Для оцінки рівня ефективності кожного Посла ми розробили наступні критерії: частота згадувань у різноманітних ЗМІ (з різноманітних питань по темі «Посол доброї волі»); частота згадувань на сайтах ООН; рівень співпраці з ООН; участь у публічних заходах; представленість у мережі англійською мовою (соціальні мережі, власний сайт) та відгуки аудиторії. Однак розглянути всіх 175 міжнародних Послів за цими критеріями в рамках однієї статті фізично неможливо, тому ми обмежимося середнім показником кожного з Послів доброї волі наступних установ: УВКБ ООН, ЮНІСЕФ, ПРООН, ЮНФПА, ВООЗ, ЮНІДО та, звичайно, Посланців миру (див. табл. 1).

Таблиця 1

Оцінка діяльності Послів УВКБ ООН

Ім'я Посла	Оцінка	Ім'я Посла	Оцінка
Барбара Хендрікс	93	Георгос Даларас	85
Адель Імам	73	Муазес Ерсой	76
Анджеліна Джолі	96	Освальдо Лапорт	81

Жульєн Клерк	80	Хесус Васкес	85
Яо Чен	91	Алек Век	85
Айдос Сагат	82	Халед Хосейні	88
Середній бал		84,5	

Як можна побачити, середній показник досить високий – 84,5 бала.

Однак потрібно відстежити, скільки Послів мають відмінні (90 – 100 балів), добрі (80 – 89) та задовільні показники (70 – 79). Тобто серед Послів УВКБ відмінний результат демонструють 25%, добрий – 58,5%, задовільний – 16,5%.

Так само як в УВКБ оцінювались тільки теперішні Посли доброї волі (станом на 18.08.2015 р.), в ЮНІСЕФ оцінюватимуться теж тільки вони (незалежно від того, що в УВКБ Посли носять своє звання обмежений термін, а в ЮНІСЕФ деякі з них співпрацювали з ООН до самої смерті) (див. табл. 2).

Таблиця 2

Оцінка діяльності Послів ЮНІСЕФ

Ім'я Посла	Оцінка	Ім'я Посла	Оцінка
Міа Ферроу	92	Шакіра	92
Амітабх Баччан	91	Ліонель Мессі	90
Гарі Белафонте	91	Роджер Мур	89
Орландо Блум	70	Нана Мускурі	83
Джекі Чан	96	Максим Венгеров	78
Чон Мьон Хун	88	Королева Ранія	90
Берлінський філармонічний оркестр	78	Девід Бекхем	93
Джуді Коллінз	62	Ванесса Редгрейв	79
Денні Гловер	91	Себастьян Сальгадо	77
Юна Кім	90	Сьюзен Сарандон	74
Вупі Годберг	88	Кеті Перрі	87
Марія Гулагіна	62	Ліам Нісон	82
Анжелік Кіджо	94	Серена Вільямс	70
Фемі Куті	65	Леон Лай	88
Тетсуко Куроянагі	97	Рікі Мартін	88
Середній бал		83,8	

Отже, оцінивши роботу тридцяти Послів

доброї волі ЮНІСЕФ, можемо вивести наступні результати: відмінно зі своїми обов'язками справляються 40%, добре – 27%, задовільно – 23%, не справляються зі своїми обов'язками взагалі 10% (тобто три особи).

Середній бал становить наразі 83,8 бала, якщо відкинути із загального розрахунку слабкі ланки, то цей результат можна автоматом покращити до 86 балів.

Так само виділимо результати Послів ПРООН (див. табл. 3): відмінно – 10%, добре – 50%, задовільно – 40%.

Таблиця 3

Оцінка діяльності Послів ПРООН

Ім'я Посла	Оцінка	Ім'я Посла	Оцінка
Рональдо	72	Марія Шарапова	76
Зінедін Задін	88	Антоніо Бандерас	79
Дідьє Дрогба	93	Місако Конно	89
Марта Віейра да Сільва	87	Конні Бріттон	70
Ікер Касіліас	84	Крон-принц Норвегії Хокон Магнус	88
Середній бал		82,6	

Результати Послів ЮНФПА (див. табл. 4): відмінно – 60%, добре – 20%, задовільно – 20%.

Незважаючи на дуже високий показник відмінних результатів, все одно середній бал залишається не надто високим – це пов'язано з низькою кількістю Послів та з великим відривом між найвищим та найнижчим показниками – 91 та 71 відповідно.

Таблиця 4

Оцінка діяльності Послів ЮНФПА

Ім'я Посла	Оцінка	Ім'я Посла	Оцінка
Кронпринцеса Мері	90	Катаріна Фуртадо	91
Королева Сангай Чоден Вангчук	90	Принцеса Басма бінт Талал	80
Гадаль Лікенс	71		
Середній бал		84,4	

Посли доброї волі ЮНІДО (див. табл. 5) в цілому демонструють найнижчі результати співпраці зі своєю установою – велика різниця в їхніх балах говорить сама за себе – найвищий бал – 90, тобто мінімальна відмінна відмітка; найнижча оцінка є одночасно найнижчою для всіх Послів ООН та становить 59 балів. Відсоткові показники виглядають наступним чином: 11% – 45% – 33% – 11%.

Таблиця 5

Оцінка діяльності Послів ЮНІДО

Ім'я Посла	Оцінка	Ім'я Посла	Оцінка
Рональд Грірсон	75	Пітер Сазарленд	78
Мамаду Мансур Кама	73	Джордж Альберто Бланко Віллекас	59
Лонь Йонту	85	Раджендра Кумар Пачаурі	90
Маркос Понтес	87	Хаї Хелен	80
Марк Ван Монтагу	83		
Середній бал		78,8	

При стабільному середньому показнику в 83,25 бала інші результати Послів ВООЗ (див. табл. 6) теж стабільні – 25%, 50% та 25% відповідно.

Таблиця 6

Оцінка діяльності Послів ВООЗ

Ім'я Посла	Оцінка	Ім'я Посла	Оцінка
Крістін Касеба-Сата	72	Джет Лі	82
Пен Ліюань	87	Йохей Сасакава	92
Середній бал		83,25	

Загалом Посланці миру (див. табл. 7) демонструють найкращі результати – всього 8% (тобто одна оцінка) є незадовільними, а по 46% є відмінними та добрими.

Якщо позбавити звання Пауло Коельо, то результати складатимуть пропорцію 50/50. Високий бал Посланців миру пояснюється тим, що до них і вимоги вищі, бо працюють ці люди безпосередньо під керівництвом Генсека ООН, і звання це видають в окремих випадках в якості підвищення Посла доброї волі ООН (Лан Лан, принцеса Хайя).

Таблиця 7

Оцінка діяльності Посланців миру ООН

Ім'я Посла	Оцінка	Ім'я Посла	Оцінка
Леонардо ДіКапріо	96	Лан Лан	95
Принцеса Хайя	87	Йо-Йо Ма	83
Деніел Баренбойм	86	Мідорі	91
Пауло Коельо	67	Едвард Нортон	93
Майкл Дуглас	90	Шарліз Терон	87
Джейн Годол	97	Елі Візел	84
Стіві Вандер	89	Середній бал	88,07

Висновки. Результати Послів окремих уста-

нов залежать не тільки від них самих, але й від специфіки установи, з якими ці люди співпрацюють (високий бал Посланців миру (88) обумовлений високим рівнем використання ними засобів піару, в той час як Посли доброї волі ЮНІДО (78,8) зосереджують свою увагу в першу чергу на практичному вимірі співпраці, а вже потім на медійному, результати інших рекрутів ООН мають стабільну планку – 82–84 бали).

Для того, щоб покращити ситуацію з використанням засобів зв'язків з громадськістю, ми розробили рекомендації для керівництва ООН:

- обов'язковий кастинг для тих, хто бажає стати Послом, повинен бути у всіх установах, а не тільки в УВКБ, ЮНІДО та ВООЗ;
- ввести випробний термін для нових рекрутів ООН;

• припинити практику призначення Послів на знак заслуги попередніх досягнень значимості в гуманітарній сфері;

• позбавити звання тих міжнародних Послів, чий середній результат не перевищує 80 балів (за результатами даного дослідження);

• чітко прописати строки повноважень Послів у «Директиві про призначення» [4] з обов'язковим інформуванням про закінчення цього строку та повноважень в прес-центрі, зберігати на сайтах установ інформацію про колишніх Послів доброї волі (наразі ця функція оформлена належним чином тільки на сайті ЮНІСЕФ [9]);

• додати до «Директиви про призначення» обов'язковий пункт про використання соціальних мереж (як мінімум два типи – наприклад, Facebook та twitter), як один з найпотужніших інструментів для створення та підтримання стійкого зворотного зв'язку з аудиторією;

• частіше долучати Послів таких установ, як ФАО, ЮНФПА і ПРООН до святкування професійних днів, пов'язаних з даними установами, а також Дня ООН;

• концерти, які приурочені до вищевказаних дат, повинні бути не розкинутими по материках, а бажано влаштовувати до трьох концертів (наприклад, один в Штатах, другий в Європі, третій в Азії), причому, щоб на кожному з них була максимально допустима кількість Послів установи, що мають відношення до музики. Таким чином, захід привертатиме більше уваги;

• розвивати кіно, як один з найпотенційніших засобів донесення меседжу до масового глядача;

• провести ревізію в інституті Посланців миру – виключити слабкі ланки, підвищити у званні перевірених часом Послів доброї волі – Рікі Мартіна, Джекі Чана, сера Роджера Мура, Дідьє Дрогбу тощо.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Анджелина Джоли призвала ООН бороться с сексуальным насилием [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://www.unmultimedia.org/radio/russian/archives/141631/>.
2. Резолюция 2106 (2013), принятая Советом Безопасности на его 6984-м заседании 24 июня 2013 года [Электронный ресурс] – Режим доступа: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_142.
3. Cooper A. Celebrity diplomacy [Text] / A. F. Cooper. – 2008. – 150 с.
4. Guidelines for the designation of Goodwill Ambassadors and Messengers of Peace [Electronic resource]. – Regime to access: http://www.un.org.ua/files/guidelines_gwa.pdf.
5. Martinez O. 16 Admirable Celebrities Who Are Actively Changing the World for the Better [Electronic resource] / O. Martinez, K. Pentchoukova // Epoch Times – Regime to access: <http://m.theepochtimes.com/n3/inspired/1117982-16-admirable-celebrities-who-are-actively-changing-the-world-for-the-better/>.
6. Sasakawa Y. Working to End Discrimination [Electronic resource] / Youhei Sasakawa // The Huffington Post – Regime to access: http://www.huffingtonpost.co.uk/yohei-sasakawa/leprosy-working-to-end-discrimination_b_2541808.html.
7. The Top 10 Sexiest U.N. Goodwill Ambassadors [Electronic resource]. – Regime to access: <http://www.spike.com/articles/fcmth/the-top-10-sexiest-u-n-goodwill-ambassadors?page=1>.
8. Tsaliki L. Transnational Celebrity Activism in Global Politics: Changing the World? [Text] / L. Tsaliki, C. Frangonikolopoulos, A. Huliaras. – Bristol: Intellect, 2011. – 317 p.
9. UNICEF People. Alumni [Electronic resource]. – Regime to access: http://www.unicef.org/people/people_48720.html
10. World Health Assembly adopts a historic resolution that addresses violence against women and girls [Electronic resource]. – Regime to access: <http://www.who.int/reproductivehealth/topics/violence/resolution/en/>.

Стаття надійшла до редакції 11.11.2015

REFERENCES:

1. Andzhelina Dzholi prizvala OON borotsya s seksualnyim nasiliem (Angelina Jolie called upon to fight sexual violence). Regime to access: <http://www.unmultimedia.org/radio/russian/archives/141631/>.
2. Rezolyutsiya 2106 (2013), prinyataya Sovetom Bezopasnosti na ego 6984-m zasedanii 24 iyunya 2013 goda (Resolution 2106 (2013), that was adopted on the 6984 session on the 24 of June 2013) Regime to access: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_142.
3. Cooper A. Celebrity diplomacy / A. F. Cooper., 2008. – 150 p.
4. Guidelines for the designation of Goodwill Ambassadors and Messengers of Peace. Regime to access: http://www.un.org.ua/files/guidelines_gwa.pdf.
5. Martinez O. 16 Admirable Celebrities Who Are Actively Changing the World for the Better. Regime to access: <http://m.theepochtimes.com/n3/inspired/1117982-16-admirable-celebrities-who-are-actively-changing-the-world-for-the-better/>.
6. Sasakawa Y. Working to End Discrimination. Regime to access: http://www.huffingtonpost.co.uk/yohei-sasakawa/leprosy-working-to-end-discrimination_b_2541808.html.
7. The Top 10 Sexiest U.N. Goodwill Ambassadors. Regime to access: <http://www.spike.com/articles/fcmth/the-top-10-sexiest-u-n-goodwill-ambassadors?page=1>.
8. Tsaliki L. Transnational Celebrity Activism in Global Politics: Changing the World? Bristol: Intellect, 2011. – 317 p.
9. UNICEF People. Alumni. Regime to access: http://www.unicef.org/people/people_48720.html
10. World Health Assembly adopts a historic resolution that addresses violence against women and girls. Regime to access: <http://www.who.int/reproductivehealth/topics/violence/resolution/en/>.

Баланик Анна Ярославівна – аспірант
Донецький національний університет
Адреса: 21000, м. Вінниця, вул. Фрунзе, 4
E-mail: balanikanna@rambler.ru

Balanyk Anna Yaroslavivna – postgraduate
Donetsk national university
Address: 4, Frunze Str., Vinnytsya, 21000, Ukraine
E-mail: balanikanna@rambler.ru